

GOEDE VRIJDAG
3 APRIL
2026

OUDE KERK
HELVOIRT
14.30 UUR

OPEN KERK

HELVOIRT

VOORAF

Meditatief orgelspel

INTREDE

**AFSCHEID EN HEENGAAN
VAN JEZUS VAN NAZARET**

Jezus heeft tot bloedens toe geleefd;
zijn kruis werd zijn troon.

Komende vieringen Open Kerk

Zaterdag	4 april	<u>21.00 uur</u>	Paaswake
Zaterdag	18 april	19.00 uur	Viering
Zaterdag	2 mei	19.00 uur	Viering

Voor wie de vieringen in Open Kerk
mogelijk wil blijven maken:
NL 80 INGB 0006 23 20 91
t.n.v. Open Kerk Helvoirt.
www.openkerkhelvoirt.nl

OPEN KERK

HELVOIRT

*Allen gaan staan, terwijl de voorgangers in stilte
van achteren naar voren komen;
daarna gaan we zitten en volgt dit lied:*

*Het brood in de aarde gevonden,
het brood door handen gemaakt,
het brood van tranen en zorgen,
dat brood dat naar mensen smaakt.*

*Het brood van oorlog en vrede,
het dagelijks eendere brood,
het vreemde brood van de liefde,
het stenen brood van de dood.*

*Het brood dat wij duur verdienen,
ons lichaam, ons geld, ons goed,
het brood van ons samen leven,
die schamele overvloed.*

*Dat brood dat wij moeten eten
om niet verloren te gaan.
Wij delen het met elkander,
ons hele mensenbestaan.*

*Gij deelt het met ons, zo deelt gij
uzelf aan ons uit voorgoed,
een mens om nooit te vergeten,
een God van vlees en bloed.*

BEGROETING

Toen Jezus van Nazaret afscheid nam,
heeft hij met brood in zijn handen
getuigd van zijn geloof in het leven.
Hij heeft zijn beker met alles
wat hem heilig is overgedragen
aan die bij hem waren
en hem gingen overleven.
Hij heeft hen op 't hart gebonden
te doen wat hij heeft gedaan:
in 't volste vertrouwen Gods belofte,
's mensen zielsverlangen, wáármaken.

LIED

K. *Bloemen, mensen, ze komen en gaan
blijven kort, blijven lang;
ze hebben hun tooi, hun eigen trots.*

G. *Maar één is het leven,
uit één bron geboren,
van één adem bezield,
als één brood gedeeld.*

K. *Dieren, mensen, ze kruipen en lopen,
rennen voor hun leven
en leggen zich ten slotte
moegestreden neer.*

G. *Maar één is het leven...*

K. *Vogels, mensen, ze praten en zingen,
ze lokken en krijven, tot ze mettertijd
allen verstillen.*

G. *Maar één is het leven...*

VOORBEREIDING (naar Lucas 22:1-2.7-12)

Het ging Pasen worden. De stad was druk; de mensen nerveus. Jezus trok zich 's avonds terug op de Olijfberg buiten de stad, want hij werd gezocht, geschaduwde. Priesters en oudsten wachtten op een geschikt moment om hem uit de weg te ruimen, maar ze waren beducht voor het volk dat van hem hield. Jezus, tot voorzichtigheid gedwongen, stuurde er twee op uit, die hij een vage opdracht meegaf: 'In de stad loopt een man met een kruik water; volg hem waar hij binnengaat en zeg tegen de huisbaas: "De meester zoekt een plaats voor het paasmaal." Hij zal je een afgelegen plek wijzen, een zaal in de nok. Maak daar alles klaar.'

*De voorgangers gaan brood en beker, een kaars en
een bloem achterin het kerkje ophalen en op de
altaartafel plaatsen.*

LIED

*Hij breekt het brood
en neemt de dood
in eigen hand.
Hij geeft de wijn,
zijn stervenspijn,
ons in de hand.*

*Nu gaat zijn dood
als levensbrood
van hand tot hand.
Zijn stervenspijn
wordt vreugdewijn
in ieders hand.*

AAN TAFEL

(naar Lucas 22:15-27)

Jezus ging met zijn vrienden aan tafel en zei: 'Ik sta er op dit paasmaal met jullie te eten, want ik ga sterven.' Dit was Petrus te machtig. 'Dat zal jou niet gebeuren' beet hij Jezus toe. Maar die viel tegen hem uit: 'Ga weg, dit is des duivels! Want een mens gaat heen zoals bepaald is.' Toen brak hij het brood en at het met hen. Hij nam zijn beker en droeg die over aan die hem gingen overleven.

Er ontstond paniek onder hen, want ze wisten niet hoe het nu verder moest en wie van hen het voortouw zou nemen. Hij zei alleen maar: 'Macht en majesteit treiteren het volk en laten zich desondanks weldoener noemen. Dit past jullie niet. Onder jullie moet de hoogste de minste zijn; de leider dienaar. Wie is de belangrijkste: de tafelheer of de tafeldienaar? De heer natuurlijk. Ik ben onder jullie de gediensstige.'

ORGELSPEL

De beker vullen.

GEBED AAN TAFEL

K. *Zijn laatste avond onder ons* Lied
*heeft hij de beker, Gods belofte,
zijn bloedeigen leven aan ons nagelaten:
'Van de wijn drink ik niet meer
totdat in recht en liefde, licht en glorie,
Gods wereld is voltooid.'*

V. Jezus zei:

'Voorwaar, ik zeg jullie:
Een herder is vertrouwd
met zijn schapen en zij met hem.
Ik heb een Vader die mij,
zoals ik jullie, als een herder trouw is.

Ik ben de goede herder.
Ik geef mijn leven voor mijn schapen.
Niemand neemt mij het leven af;
ik geef het uit mezelf.

Ik ben de wijnstok,
mijn Vader de wijngaardenier.
Elke rank aan mij die vrucht draagt,
koestert Hij om nog meer vrucht.
Blijf met mij zoals ik met jullie.

Dit is mijn gebod:
hou van elkaar zoals ik van jullie.
Geen groter liefde dan
je leven geven voor de ander.'

K. *Als brood gebroken is hij opgegaan,
van liefde gestorven, heeft in het graf
zijn einde niet, maar in U, mijn God,
zijn voltooiing gevonden.*

V. Hij sloeg zijn ogen op en zei:
'Vader, mijn uur is gekomen.'
Hij nam brood, zegende, brak het
en zei: 'Dit ben ik en ik verzeker je
dat ge zult eten en drinken aan mijn
tafel in Vaders huis. Neem en eet.'

Hij zegende de beker en zei:
'Neem deze van mij over en geef hem door;
want ik drink er pas weer van
wanneer alles zal zijn voltooid.
Doe wat ik heb gedaan
en maak waar, waarnaar je uitzielt
en wat je voor vast is toegezegd.'

K. *Alwie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons
zij zijn hem trouw – tot alles is volbracht.*

BROOD EN BEKER DELEN

V. Door dit brood en deze beker te delen
verbinden wij ons met elkaar
en met een Mysterie dat ons allen omvat.

COMMUNIE

Orgelspel

ONZE VADER

Gezongen

*Onze Vader, die in de hemel zijt;
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome; uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel;*

*geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schuld, zoals ook
wij aan anderen hun schuld vergeven.
En leid ons niet in bekoring,
maar verlos ons van het kwade. Amen.*

ZIJN UUR

V. Toen zij samen hadden gezongen,
het brood gebroken en de beker
gedronken hadden, ging Jezus naar buiten,
met zijn vrienden, die bereid waren
om hem tegen alle machten
in bescherming te nemen,
zo nodig met geweld,
dat wapen van de onmacht.
Maar hij zei: 'Weg met die zwaarden;
wie ernaar grijpt komt erdoor om.'

Zijn vrienden – Petrus voorop –
verzekerden hem dat ze hem
nooit of te nimmer in de steek zouden laten.
Maar hij zei: 'Nog voor de haan kraait
en we een dag verder zijn,
wordt de herder geslagen en
raken de schapen verstrooid –
wordt de wijnstok geknakt
en vallen de ranken af.
Wees elkaar straks tot steun.'

*De altaartafel leegmaken,
de lege beker plat neerleggen, richting het kruis.
Het witte kleed van het kruis afnemen
en kaarsen ontsteken.*

LIED

*Gij die de stomgeslagen mond verstaat
van alle stervelingen die wij zijn,
wij roepen U de naam toe van een mens,
Jezus, de zoon der mensen, uw geliefde.*

*Nooit sprak een mens als hij,
in hem verstonden wij uw bestaan,
de zin van ons bestaan.
Hij is uw woord geweest,
hij heeft volbracht alle gerechtigheid,
een mens voor allen.*

*Om zijnentwil zie ons dit uur bijeen.
Zie alle stervelingen van de wereld,
waar onze doden zijn, vermist, verwaaid,
vragen wij U: 'Hebt Gij hen nog gezien?'*

*Waarom genadeloos vernietigd worden,
de armsten van de wereld, uw geliefden;
waarom wij die met weinigen bezitten
wat allen toebehoort, uw woord niet doen ...*

LEZING UIT HET EVANGELIE VOLGENS JOHANNES (19:25-30)

Uitnodiging om te gaan staan.

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Minstens een minuut stilte.

KOORLIED

Gregoriaans

*Stabat mater dolorosa
juxta crucem lacrimosa
dum pendebat filius.*

(De moeder stond door smart bevangen
en met tranen langs haar wangen
waar haar zoon gekruisigd hing.)

U gaat weer zitten.

PIËTA

Janneke Nijboer

Dit verdriet verscheurt me,
mijn stroom van tranen
slijt diepe geulen in mijn lijf,
in mijn hart, in mijn ziel.

Bloed van mijn bloed,
gebaard met pijn en kracht,
kind uit mijn schoot gewrongen,
man geworden
en nu
dit geschonden lichaam.

VOORBEDE

Voor hen die
eigen belang, recht en gelijk niet zoeken;
tijd en talent voor anderen óverhebben;
in hun beroep een roeping beleven –

die voor de medemens alles veil hebben;
alle schepen achter zich verbranden
en louter op vertrouwen koersen –

die hun geweten niet sussen
zich de mond niet laten snoeren;
macht en majesteit trotseren.

Bid, dat ze staande blijven,
de wereld niet ontvallen.

LIED

*... geen wereld maken die in vrede is,
een nieuwe orde van gerechtigheid.
Gij die ons hebt gezegd wat leven is:
te doen wat goed is, recht, elkaar bevrijden.*

*Gij die dit woord ons ingegeven hebt,
een bron van kracht en moed en zeker weten,
Gij die het licht in ons geschapen hebt:
dat niet de duisternis ons overmeestert.*

WIE JE BENT GEWEEST

Je was een bloem, fel van kleur
en op z'n mooist in het wild;
een vrije vogel, door de wind gedragen;
een ziener, een doener, Gods man.

Je wilde niet doorgaan
voor zedenmeester of wetgeleerde;
je was een verteller die mens en leven
met hun eigen verhaal uitbeeldde.

Van bomen en bloemen,
wind en wolk las je het leven af.
In kinderogen zag je de hemel;
in mensen-niet-in-tel keek Vader je aan.

Je ging met wie niemand wilde,
kwam waar geen mens zich waagde.
Je mocht gezien worden met mensen
beklad en door het slijk gehaald.

Wie ontredderd de moed verloren
wees je op de bomen in 't veld:
hun twijgen worden zacht, botten uit;
lente, nieuw leven staat voor de deur.

Je hielp lammen overeind,
bracht melaatsen terug in de kring.
Zieken praatte je de straffende
vinger Gods uit het hoofd.

Wonderlijk wat je deed;
maar het is je door wet en weet
niet in dank afgenomen.
Staatsgevaarlijk, godslasterlijk, vonden ze.

Je kwam in de stad
waar wet en waarheid naar eigen hand
werden gezet en godsvrucht glom
van potsierlijk kleurloos vernis.

Je schrobde de tempel schoon
en veegde priesters de mantel uit.
Dat kon niet goed blijven gaan;
macht en pompa slikken dit niet.

Ze zijn je gaan schaduwen;
wachtten op het juiste moment
om je op te pakken, te ruimen
en je naam voor altijd weg te poetsen.

KOORLIED

*Cujus animam gementem
contristatam et dolentem
pertransivit gladius.*

(En het was haar in haar lijden
of een zwaard haar kwam doorsnijden
dat dwars door het hart heen ging.)

VOORBEDE

Voor hen die
te lijden hebben
onder onrecht en armoede,
die zuchten onder het kwaad –

die het lijden van anderen
verlichten, hun kruis helpen dragen –

voor vluchtelingen, op zoek naar vrede,
vreemdelingen, rondzwalkend op zee,
onderweg naar ergens een onderdak –

voor allen die nergens welkom zijn,
waar het groepsegoïsme
van 'eigen volk eerst' floreert –

voor hen die een beker vol lijden
tot de bodem moeten leegdrinken,
dat zij hun godsvertrouwen behouden.

Bid, dat zij vrede vinden
en licht dat nooit meer dooft.

LIED

*Dat niet het laatste woord is aan de dood,
Gij die tot hier ons vasthoudt in het leven,
Gij die ons afgestemd hebt op uw stem,
Gij die ons hebt geschapen naar U toe,*

*Gij die ons zocht, nog voor wij om U riepen,
Gij die gezegd hebt dat Gij ons zult vinden,
wij roepen U de naam toe van een mens,
Jezus, de zoon der mensen, uw geliefde.*

JE KRUISWEG

In de Hof van Olijven
viel je op je knieën, je was bang.
Bedroefd en teleurgesteld als ze waren
lieten je vrienden jou gaan en slapen.

Het was jouw uur. Je vocht het uit,
niet met zwaarden, maar met jezelf,
totdat je kon zeggen:
'Vader, uw wil geschiede.'

Op de ochtend na je arrestatie
ben je uitgeleverd aan Pilatus,
die als de dood was voor oproerkraaiers.

Pilatus zag jou als een schertskoning,
met doornen gekroond,
hij zag je als een dorpsgek,
met een purperen mantel omhangen.

Als zetbaas van de Romeinse keizer
liet Pilatus jou kruisigen,
zodat je vernieuwingsbeweging
weldra zou doodbloeden,
maar niets was minder waar.

KOORLIED

*Quis est homo qui non fleret
matrem Christi si videret
in tanto supplicio?*

(Wie wordt het niet te veel
bij het zien van Jezus' moeder,
zo ontdaan?)

VOORBEDE

Voor allen die
pijn hebben, gekwetst zijn
naar ziel of lichaam,
dat wij hen en zij ons nabij blijven –

die getroffen zijn door terreur en
oorlogsgeweld,
hun identiteit en vrijheid dreigen te verliezen,
dat zij hun trauma's te boven mogen komen –

die waar ter wereld ook,
zuchten onder de groten en rijken der aarde,
die doen alsof ze zo goed als god zijn –

die wereldwijd honger en dorst bestrijden,
voor recht en vrede hun leven riskeren,
een weg naar de toekomst banen –

die brood en beker, zoet en zuur,
hun leven lang met ons deelden
en ons in de dood zijn voorgedaan.

Dat wij hen en zij ons nabij blijven.

VAN ALLES ONTDAAN

*Paars kleed
over het kruis.*

GEKRUISIGD

Je bent door mensen veracht en verlaten.
Man van smarten, door het lijden getekend.

Zij hebben je mishandeld,
je droeg het gelaten,
je hebt nauwelijks een klacht geuit.
Als een lam voor zijn scheerders
was je met stomheid geslagen.

Er waren mensen die hun dom gelijk
wilden vieren en schreeuwden:
'Een koning redt zichzelf toch!'

Spottend met je diepste geloof,
lachend om wie je was,
om wat je deed en zei,
heeft de wereld jou uitgeleide gedaan.

SLOTGEBED

Gezongen

S. *Gij die geroepen hebt 'licht'
en het licht werd geboren
en het was goed, het werd
avond en morgen tot op vandaag.*

K. *Gij die geroepen hebt 'o mens'
en wij werden geboren,
Gij die mijn leven zo geleid hebt
tot hiertoe, dat ik nog leef.*

G. *Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien,
eer ik werd geboren.*

K. *Gij die liefde zijt diep als de zee,
flitsend als weerlicht
sterker dan de dood,
laat niet verloren gaan één mensenkind.*

*Gij die geen naam vergeet,
geen mens veracht,
laat niet de dood die alles
scheidt en leeg maakt, laat niet
de tweede dood over ons komen.*

- G. *Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien,
eer ik werd geboren.*
- S. *Voor allen die gekruisigd worden
wees niet niemand,
wees hun toekomst ongezien.*
- K. *Voor mensen die van U
verlaten zijn, voor allen
die hun lot niet kunnen dragen,
voor hen die weerloos zijn
in de handen van de mensen.*
- S. *Voor uw naamgenoten in ons midden:
vluchtelingen, vreemden
wees niet niemand.*
- K. *Voor hen die kracht uitstralen,
liefde geven recht doen,
dat zij staande blijven in ons midden.*
- G. *Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien,
eer ik werd geboren.*
- S. *Gij, die tegen alle schijnbaar
noodlot in, ons vasthoudt,*
- K. *Gij die vreugde schept in mensen,
Gij die het woord
tot ons gesproken hebt,
dat onze ziel vervult,*
- S. *laat ons niet leeg en verloren
en zonder uitzicht,*
- K. *doe ons open gaan
voor het visioen van vrede
dat sinds mensenheugenis ons roept.*
- G. *Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien,
eer ik werd geboren.*
- K. *Verhaast de dag van uw gerechtigheid,
zie het niet langer aan*

*dat her en der in deze wereld
mensen gemarteld worden,
kinderen gedood;
dat wij de aarde schenden
en elkaar het licht ontroven.*

*Zoals een hert reikhalst
naar levend water, doe ons zo
verlangen naar de dag dat wij,
nu nog verdeelde mensen,
in uw stad verzameld zijn
in U verenigd en voltooid
in U vereeuwigd.*

- S. *Gedenk uw mensen,
dat zij niet vergeefs geboren zijn.*
- G. *Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien,
eer ik werd geboren.*

BIJ HET KRUIS

Janneke Nijboer

*Mogen wij
schuilen,
verbergen,
dicht tegen je aan,
met mijn pijn,
met haar verdriet,
met zijn eenzaamheid,
met onze wanhoop.
Op de plek waar
jij het meest
geleden hebt.*

*In het zuchten van
jouw laatste adem
hoor ik een breekbaar: 'Ja.'*

*Dan begint het bidden,
noemen naam voor naam.
van wie even moeten schuilen
dicht tegen jou aan.*

*Draag ons samen door het donker,
ga ons voor, jij helder licht,
wees voor ons de deur naar morgen,
waar het leven als nieuw begint.*

EEN GROET

Lied en gebaar

De voorgangers brengen als eersten een groet aan het kruis en verlaten via het zijpad in stilte het kerkje. Daarna komen alle kerkgangers naar voren, groeten het kruis en gaan via het zijpad in stilte weg. Onderwijl wordt een lied gezongen. Daarna brengen de koorleden een groet aan het kruis.

COLLECTE

Omdat we de serene sfeer van deze viering niet willen verstoren wordt de collecte pas gehouden bij de uitgang van dit kerkje.

LIED

*Hoe eenzaam en verlaten
sta jij daar voor de dood.
Geen mens om mee te praten,
je angst is veel te groot.
Je reikt nog naar je vrienden,
hun warmte die nog lacht.
En vóór je ligt het donker,
het zwarte van de nacht.*

*Wie zal ooit kunnen weten
wat door jou is gegaan
toen jij geboeid, geketend,
terecht hebt moeten staan
voor hen van wie jij aanneemt
dat zij je broeders zijn
die jij wilde bevrijden.
Je zwijgt in diepe pijn.*

*Bespot, beroofd, geslagen,
van misdaden beticht,
geen kleed meer om te dragen,
prooi van een volksgericht
en boze tongen spreken
gemene lastertaal,
om zo je naam te breken,
dood moet jouw godsverhaal.*

VERANTWOORDING

Deze viering is samengesteld door de Liturgische Werkgroep van Open Kerk Helvoirt. Daarbij is geput uit een lange en rijke traditie.
Lectoren: Nicole Mariën en Wilma Weren.
Koor onder leiding van Marcel Zagers.
Organist: Sjak Smulders.

LIEDKEUZE

- A 149 Het brood in de aarde gevonden,
Huub Oosterhuis / Albert de Klerk.
- A 71 Bloemen, mensen, ze komen en gaan,
Peer Verhoeven / Willem Vogel.
- P 18 Hij breekt het brood,
Henk Jongerius / Vincent Novello.
- A 6 Zijn laatste avond onder ons,
Peer Verhoeven / Parry.
- A 76 Onze Vader,
Rimsky Korsakov.
- P 7 Gij die de stomgeslagen mond verstaat,
Huub Oosterhuis / Antoine Oomen.
- P 3 Stabat mater, Trad.
- P 30 Gij die geroepen hebt 'licht',
Huub Oosterhuis / Antoine Oomen.
- P 58 Hoe eenzaam en verlaten,
Yvonne van Emmerik / H.L. Hassler.

AFBEELDING

Jan Toorop (1858-1928), *Kruisweg*, statie 12: *Jezus sterft aan het kruis*. Onder het kruis vier vrouwen: zijn moeder en haar zus, en Maria, de vrouw van Klopas, en Maria van Magdala. Verder ook de geliefde leerling en een Romeinse centurio. De kruisweg en vele andere werken van Toorop zijn nog tot en met 10 mei te zien in het Singer Museum in Laren.